

tilluse. Men jeg vil dertil dog bemærke, at denne Indvending, som er gjort, og vistnok vil blive gjort fremdeles ved enhver Leilighed, hvor der bliver Spørgsmaal om at tillægge Fæstere en Fordeel, som Lejeren ikke tillige skal have, derved netop paa Grund af denne sin Bessaffenhed taber ikke saaltidet af sin Betydning. I Anledning af hvad den ærede 6te Landsstingsmand for 6te Valgkreds (Holberg) yttrede, vil jeg dog endnu tillade mig nogle Bemærkninger. Det forekommer mig, at man dog maaskee ikke saa ganske er paa den rigtige Vej, naar man enten paa den ene Side understøtter det stillede Forslag ved at fremhæve enkelte marquerede Tilfælde, hvor der virkelig kan være skeet stor Skade eller paa den anden Side angriber det ved at henvise til, at Godseierne sjældent benytte denne Ret i stort Omfang. Jeg troer, at for at komme til et rigtigt Resultat gjør man rigtigst i, at sammenligne de samlede Fæstedistricter, de samlede Godseierdistricter, med de samlede Selveierdistricter. Dersom det da viser sig, at det i Selveierdistricterne er lettere for Arbejderne at skaffe sig Bolig, lettere derved at skaffe sig Leilighed til Erhverv, dersom det viser sig lettere end i Fæstedistricterne, saa troer jeg, at der allerede derved er givet en god Grund til at antage et saadant Forslag. Man kunde maaskee endog gaae videre og sige, at man ikke engang behøvede at forlange en bestemt Anviisning af at det var saa; thi jeg troer, at man til Slutningen kan komme til, at det ikke kan være annerledes, og det er ikke altid let ligefrem at paavise det; netop Mangelen af at det er tilfælde, gjør jo, at det ikke kan paavises. Dersom det altsaa i Arbejdernes Interesse, for at give Arbejderne Leilighed til at skaffe sig Erhverv, til at skaffe sig en Bolig, er ønskeligt, at der skee en saadan Forandring, at saadanne Bestemmelser bleve antagne, at Godseierne ikke kunde formene Livsfæstere at tage Inderster tilluse, vil man komme til at tage i Betragtning, om det ikke er betænkeligt at gjøre et saadant Indgreb i Contractsfriheden. Man skal vistnok ikke være letvindig med at gjøre Indgreb i Contractsfriheden, men jeg troer ikke, at man her skal have saa overmaade stor Frygt derfor, naar

det iøvrigt viste sig gunstigt. Det maa vel erindres, at naar der her er Spørgsmaal om Indgreb i Contractsfriheden, saa er det Contracter af en ganske særegen Art; det er nemlig Fæstecontracter, der sluttes paa Livstid, baade for Manden selv og hans Kone; det er Contracter, der i det Hele i mange andre Henseender ere underkastede Indskrænkninger, ja man kunde vel gjerne sige, at Fæstevæsenet i det Hele, om ikke grunder sig paa, saa dog netop indbefatter mange Indskrænkninger i Contractsfriheden. Jeg troer maaskee det kunde stille sig klarere, naar man vilde tage en Definition. Dersom man nemlig betegner denne Indskrænkning i Contractsfriheden i det nærværende Tilfælde saaledes: at det er en Indskrænkning i Friheden til ved Contract at indskrænke Andres Frihed, det vil sige, en Indskrænkning i Gærens Frihed til at formene den, der har Brugten af Eiendommen, der har Brugten paa Livstid for sig og sin Enke, og med Forpligtelse til, naar Brugten er hævet, da at levere den tilbage i uskadt Stand, Frihed til at benytte denne Eiendom som han vil —, da troer jeg, at mod denne Definition kan man vist ikke have Meget at indvende; og paa denne skal jeg støtte mig, naar jeg stemmer for det Forslag, som jeg har tilladt mig at deeltage i at stille.

Uusgaard: Jeg skal blot tillade mig med Hensyn til hvad den sidste ærede Taler anførte at bemærke, at her ikke blot er Spørgsmaal om Indskrænkninger i Contractsfriheden, men om at de tilintetgjøre alle de eksisterende under Lovens Beskyttelse indgaaede Contracter, og det anseer jeg for at være en betydelig Forskjel.

Stoleforstander Sørensen: Med Hensyn til hvad der sidst blev yttret, skal jeg være saa fri at gjøre opmærksom paa, at den provisoriske Lov allerede har gjort væsentlige Indskrænkninger i de bestaaende Contractsforhold. Naar man mener, at Loven ikke burde gaae videre med Hensyn til dette Punkt i at indskrænke de bestaaende Contractsforhold, og troer det vilde være saameget mere overflødig, naar den provisoriske Lov udkom, og §§ 1—2 — eller som nu affattet under eet — komme til Anvendelse, saa vilde det vel have Noget for sig; men jeg mener, at man kunde til megen